

MAAPINNALE TOODUD

Alkohol kärpis selle piloodi tiivad, kuniks kainus ja raske töö ta tagasi taevasse viisid.

OLEN ALKOHOOLIK. Olen osalt komantši indiaanlane ja kasvasin üles vaeses, kuid armastavas kodus seniks, kuni alkoholism haaras mõlemad vanemad enda küüsi. Siis algasid lahutused – kummalgi vanemal kolm – ja ma omandasin selle vihameele, mis on nii omane alkohooliku perekonnaelule. Töötasin, et minust ei saa kunagi alkohoolikut. Oma indiaanlaste kogukonna aktiivse liikmena nägin, mida alkohol seal tegi ja tundsin selle suhtes vastikust ja tülgastust.

Lõpetasin keskkooli seitsmeteistaastaselt ja astusin kohe mereväkke. Tundsin end seal kui kodus, nautides sealset karmi distsipliini, kamraadlusest ja ühtsustundest koosnevat elu. Paistsin silma ja olin üks kolmest, keda edutati pärast sõduri baaskursuse lõpetamist. Neli ja pool aastat hiljem avanes mul võimalus õppida lenduriks. Kaheksatteistkuulise programmi läbimine tähendas tiibadega rinnamärki ja ohvitseri palka. Paistsin taas silma. Ehkki mu eakaaslastel olid kolledžiharidused ja hirm läbikukkumise ees mind pidevalt painas, lõpetasin siiski oma kursuse parimate seas.

Oli veel üks asi, millega ma silma paistsin. Joomist julgustati; piloodiks olemine eeldas karmi ja söakat lendamist koos karmi joomisega ning *happy hour*'il osalemine oli kohustuslik. Mina ei vajanud täiendavat julgustust ja mulle meeldis eskadrilli kamraadlus, heatahtlik naljatamine ning võistlusmomenti nendel üritustel.

Aasta pärast jõudsin kursuse lõppfaasi, kus kohtasin ühte noort kaunitari. Tol õhtul kohtudes olin purjus ja ta keeldus minuga tegemist tegemast, aga alkoholist saadud võltsjulguseta ei oleks ma iial söandanud talle lähenedagi. Järgmisel päeval nägin teda jälle, olles seekord kaine. Me hakkasime kohtamas käima. Lõpetasin lennukoolituse tema kahekümnendal sünnipäeval ning ta pani mulle kuldsete tiibade lendurimärgi rindu ja leitnandi pagunid õlale. Abiellusime kahe nädala pärast. Hiljuti tähistasime oma kolmekümne viiendat pulmaaastapäeva ja ta on kõige imelisem inimene, keda oleksin võinud iial kohata.

Peagi sündisid meile kaks poega ja ma läksin Vietnami sõtta. Naasin kolmeteist kuu pärast. Olin mereväes kokku üksteist ja pool aastat, enne kui otsustasin sealt lahkuda, kuna sõjaväekarjäär nõudis pidevat perest eemalolekut. Olin näinud piisavalt kaost perekonnas mõistmaks, et ma ei saaks kunagi lasta sellel juhtuda omaenda perega. Seetõttu loobusin oma ametikohast vastumeelselt ja isegi valulikult ning liitusin ühe suure lennufirmaga. Olin uhke mereväes omandatud maine üle. Mul oli ette näidata arvukalt saavutusi, tunnustatud lahingutegevuse kogemus ja head oskused piloodina.

Töötades end aegamisi selle lennufirma struktuurides üles, sain kahekümne aasta möödudes kapteniks. See oli üks kitsikuses vaevlev lennufirma ja meie pere pidi üle elama keerulisi aegu. Ühe pika streigi ajal adopteerisime väikese beebitüdruku. Ta muutis meie pere terviklikuks. Kui me ta koju tõime, oli ta kõigest seitsmeteistpäevane poolenisti *chippewa* päritolu kaunis beebi.

Minu joomine süvenes, aga ma ei uskunud, et olen joomakaaslastest kuidagi erinev. Eksisin rängalt. Mul

oli kaks joobes juhtimise süüdistust mitmeaastase vahega. Pidasin seda lihtsalt halvaks õnneks ja maksin karistuse leevendamise eest suured õigusabikulud. See juhtus aastaid enne, kui Föderaalne Lennuamet hakkas kontrollima lennupilootide liiklusregistri andmeid.

Mind koos kahe meeskonnaliikmega arreteeriti pärast lõunast hilisõhtuni kestnud rasket joomist. Meile esitati süüdistus föderaalse seaduse rikkumises, mis keelab ühistranspordivahendi juhtimise joobes olekus. Seda ei olnud varem lennupilootide vastu kasutatud. Olin muserdatud. Järsku leidsin end katsumusest, mis oli hullem kui minu halvim õudusunenägu.

Jõudsin järgmisel päeval raske südamega koju ning olin võimetu oma naisele otsagi vaatama. Häbistatuna ja murtuna külastasin sel päeval kahte arsti ja mul diagnoositi alkoholism. Juba samal õhtul sain ravile, kaasas ainult seljas olevad riided. Uudised olid selle loo üles korjanud ja seda pasundati üle kogu maailma kõigis suurimates televisioonikanalites ning minu häbi ja alandus olid kirjeldamatud. Kogu minu elu valgus oli kustunud ja kaalusin enesetappu. Ma ei suutnud ette kujutada, et ma veel kunagi naerataks ega päeva, mil näeksin helget horisonti. Tundsin üleiniimlikku valu ja soovisin, et see valu lõpeks.

Sain kommertslennunduses kurikuulsaks ja meedia nautis võimalust mind avalikkuse ette tirida. Kaotasin alkoholismi diagnoosi tõttu FAA meditsiinisertifikaadi ja FAA andis välja erakorralise korralduse, millega tühistati kõik minu lennuload. Mõtlesin oma vanematele (nüüdseks mõlemad surnud), oma indiaani rahvale ja kõikidele neile, keda olin eelnevalt pidanud alkohoolikuteks ning mõistsin, et minust oli saanud just see, kelleks ma olin töötanud mitte muutuda.

Nädal pärast ravile minemist sain õhtustest uudistest teada, et mu karjäär on läbi. Keeldusin telerit vaatamast, kuid minu kaaspatsiendid hoidsid mind toimuvaga kursis. Olin nädalaid uudiste esilugu. Olin naljanumber hilisõhtustes komöödiasaadetes ja nad naeruvääristasid mind, minu ametit ja minu lennufirmat.

Sain ka teada, et lähen föderaalvanglasse. Karistus läheks täitmisele, kui mind süüdi mõistetak, ja mul polnud kahtlustki, et nii läheb. Kui mul polnud enam midagi kaotada, pühendusin täielikult tervenemise kohta õppimisele. Uskusin siiralt, et minu kainuse ja ühtlasi ellujäämise võti peitub kõiges selles, mida mulle õpetati, ja ravil olles ei raisanud ma ühtegi hetke. Töötasin sama innukalt kui oma tiibu välja teenides, aga seekord oli kaalul minu elu. Läbides üksteise järel juriidilisi kriise, oli vaimse sideme taastamine väga raske.

Lahkusin ravikeskusest kindla otsusega käia üheksakümnel AA koosolekul üheksakümne päevaga. Kartes, et kohtukuupäevad vahele segavad, käisin üheksakümnel koosolekul kuuekümne seitsme päevaga. Tegin läbi kolmenädalase kohtuprotsessi, mida saatis intensiivne meediakajastus. Enamikel õhtutel pärast kohut otsisin pelgupaika AA koosolekutel ja taastasin oma jõu järgmiseks päevaks. Tervenemine ja kõik õpitu võimaldasid mul asjadega toime tulla väga erinevalt oma kahest teisest kaassüüdistatavast. Minu üllatuseks rääkisid paljud minu hingerahust kogu selle kohutava kogemuse vältel. Seesmiselt ma seda ei tundnud, mida teised paistsid nägevat.

Mind mõisteti süüdi ja mulle määrati karistuseks kuusteist kuud föderaalvanglas. Minu kahele kaas-

süüdlasele määrati kaheteistkuulised karistused ja nad otsustasid jääda vabadusse lootuses edasi kaevata, seevastu mina otsustasin vangi minna ja selle asjaga ühele poole saada. Olin õppinud elama elu mitte enda, vaid elu tingimustel. Mäletasin keskkooli ajast ühte luule-rida, mis kõlas umbes nii: „Arg sureb tuhat korda enne oma surma, vapper maitseb surma vaid korra,“ ja ma tahtsin teha, mida tuli teha. Kartsin vanglasse minekut ning ütlesin oma lastele, et ei saa tagaukse kaudu välja tulla enne, kui pole esiukse kaudu sisenenud. Mulle meenus, et julgus ei olnud hirmu puudumine, vaid võime hirmu trotsides edasi minna.

Päeval, mil sisenegin vanglasse, hakkasid mu üheksa kaaspilooti tasuma minu majalaenu makseid, mida nad tegid peaaegu neli aastat. Pärast vanglast vabanemist proovisin neli korda maksmist enda kätte võtta, aga nad keeldusid igal korral. Nii paljud tulid meile appi kohtadest, kust me ei osanud ette kujutadaagi.

Istusin föderaalvanglas 424 päeva. Algatasin seal AA koosolekud, millele vangla juhtkond vastu seisis. Nad kiusasid meid iganädalaselt, kui me koosolekute pidamiseks kokku tulime. Iganädalane koosolek oli vaikne oas kõrbes, mõned hingerahu hetked hullumeelses vanglas.

Minu vanglakaristusele järgnes kolm aastat katse-aega, mis keelas reisimist ja sisaldas veel kolmeteist tingimust. Vabanedes endise piloodina vanglast, läksin tagasi samasse ravikeskusesse, kus olin kord olnud patsient ja asusin täiskohaga tööle teiste alkohoolikutega. Palk oli väike, aga mind kuulati ja mul oli suur soov tasuda osa sellest, mida paljud olid mulle andnud. Tegin seda kakskümmend kuud.

Pikka aega ei kaalunud ma uuesti lendama hakkamist, kuid oma südames ei suutnud ma sellest unistu-

sest loobuda. Ühes minu meditatsiooniraamatus seisis: „Enne kui mõni unistus täitub, peab unistus olema.” Mulle oli öeldud, et kui tahan üldse veel lennata, siis pean alustama madalaimalt tasemelt, erapiloodi loast, kuigi omasin varasemalt kõige kõrgemat luba, mida FAA välja andis – liinipiloodi luba. Õppisin ja tegin kõik pikad FAA kirjalikud eksamid. Pidin minema tagasi ja õppima uuesti asju, mida olin õppinud kolmkümmend aastat tagasi ja ammu unustanud. Ootamatult olin suutnud taastada oma FAA tervisetõendi pärast seda, kui olin tõestanud ära oma kaheaastase kainuse.

Kohtunik oli määranud mulle piirangud, mis tegid taas lendamise minu vanuse tõttu võimatuks. Advokaadist oli saanud minu sõber ning ta töötas minu heaks sentigi võtmata kolm aastat pärast süüdimõistmist. Ka tema oli üks nendest inimestest, kes tuli minu ellu sellisel moel, mida saab kirjeldada ainult jumaliku sekumisenä. Ta viis kohtunikule ettepaneku eemaldada piirangud ja pisarad voolasid minu põskedelt tema telefonikõne ajal, kui ta teatas, et kohtunik oli ettepaneku heaks kiitnud. Nende piirangute eemaldamisega muutus võimatu nüüd pisut vähem võimatuks. Erakordselt palju tööd oli veel teha, aga vähemalt tasus nüüd proovida.

Keegi mu sõpradest ei uskunud, et on võimalik saada load täiesti nullist alustades tagasi, kuid olin õppinud paljusid asju tegema üks päev korraga, üks väike samm korraga, nii et lähenesin lubade taotlemisele just sel moel. Kui oleksin vaadanud kõiki lubade nõudeid tervikuna, oleksin loobunud; seda oli lihtsalt liiga palju. Aga ühe päeva ja ühe asja kaupa olid need tehtavad. Niisiis tegin ma need ära.

Teadsin, et keegi ei võtaks mind tööle lennutama reisijaid. Olin endine vang, süüdimõistetud kurjategija ja

joodik. Mul olid kõhklused sellegi osas, kas mind lubatakse kunagi kaupa lennutama. FAA-l võttis mitmeid kuid aega, et mu lube menetleda ja need mulle saata. Täpselt sel päeval, kui need minuni jõudsid, juhtus järjekordne ime. Ma sain kõne pilootide ühingu esimehelt, kes teatas mulle, et lennufirma president oli isiklikult otsustanud mind uuesti ametisse ennistada. Ma ei olnud edasi kaevanud, kuna ma teadsin, et minu tegusid ei oleks saanud kuidagi kaitsta või õigustada. Olin järjekindlalt aktsepteerinud vastutust televisiooni kaamerate ees ja ravikeskuses, kuna minu tervenemine nõudis jäägitut ausust.

Tundus võimatu uskuda, et lennufirma president võiks kunagi kaaluda, et nad laseksid mul uuesti nende heaks töötada. Imetlesin selle mehe ja lennufirma vaprust. Mis siis, kui ma libastun? Mis siis, kui ma jälle purjus peaga lendan? Meedial oleks hea päev. Järgnevatel hommikutel ärgates oli mu esimene mõte, et see on kõigest unenägu, et seda ei saanud tegelikult juhtuda.

Peaaegu neli aastat pärast minu vahistamist ja minu elu plahvatuslikku laostumist allkirjastasin oma tööle tagasi minemise lepingu. Mu staaž ennistati, kaotatud pensionifond anti tagasi ja taaskord olin lennufirma piloot. Suur rahvahulk kogunes minu dokumentide allkirjastamist vaatama.

Nii palju oli minu elus juhtunud. Kaotasin peaaegu kõik, mille nimel olin töötanud. Mu pere oli pidanud taluma avalikku häbistamist ja alandust. Ma olin olnud põlguse, häbi ja alanduse objekt. Aga palju muudki oli juhtunud; iga kaotus oli asendatud autasuga. Nägin, kuidas Suure Raamatu lubadused täitusid sellises ulatuses, mida ma ei oleks iial suutnud ette kujutada. Olin

saanud kaineks. Olin oma pere tagasi saanud ja me olime taaskord lähedased ja armastavad. Olin õppinud, kuidas kasutada Kahtteist Sammu ja kuidas elada selles suurepärasel programmis, mis asutati paljude aastate eest kahe joodiku poolt.

Võttis aastaid, aga õppisin olema tänulik oma alkoholismi ning ka tervenemisprogrammi eest, kuhu see mind tõukas, kõigi *minuga* ja minu *jaoks* juhtunud asjade eest, varasemaid teadmisi kaugelt ületava elu eest. Mul ei saaks tänast olla, kui mul ei oleks olnud kõiki eilseid.

Minu tööle naasmise kokkulepe nägi ette, et ma lähen pensionile teise piloodina. Kuid selle programmi imed ei ole minu jaoks kunagi lakanud, ja eelmisel aastal teatati mulle, et minu lennufirma president on andnud loa, et võiksin taas kaptenina lennata.

Läksin pensionile kuuekümnepäevaseks ja lahkusin 747 kaptenina, mis tähendab, et minu viimane aasta lennufirmas lõppes vasakpoolisel istmel. Ring, mis on nii püha minu indiaani rahvale, oli jälle täielik.

Saan juhtunust väga vähe enda arvele kirjutada. Ma olin valmis ja ilmusin kohale, kuid palju enam on minu elu sündmuste eest vastutanud AA programm, armastava Jumala arm ja paljude inimeste abi minu ümber. Tänaseks on mu poeg olnud kolm ja pool aastat kaine pärast seda, kui ta oli peaaegu oma elu kaotanud alkoholile ja narkootikumidele. Ta on tõepoolest veel üks ime minu elus, mille eest olen sügavalt tänulik.

Olen tagasi oma indiaani rahva juures pärast pikka ja häbi täis eemalolekut. Tantsin jälle ja tulen tagasi vanade kommete juurde, mille olin ammu seljataha jätnud. Olen kõnelenud kahel põlisameeriklaste AA konventsioonil, mida ma ei oleks noorukina üles kasva-

des kunagi uskunud näha saavat. Raskused tutvustavad meid tõepoolest meile endile. Kuid me ei pea nende raskustega kunagi üksi toime tulema seni, kuni leiame mõne teise alkohooliku Anonüümsete Alkohoolikute koosolekul.